

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:

На місяць . — м. 50 ф.

„ 3 місяці 1 „ 50 ф.

(Ціна 1 прим. в таб. 5 ф.)

ЧАСОПИСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕДЛЯРІ.

ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ.

Видає „Видавниче Товариство імени В. Грінченка“.

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
— in Wetzlar. —

Ч. 5—6. (144—145).

Неділя, 20. січня 1918.

Рік IV.

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ.

На повнім засіданню дня 9. січня в Бересті Литовським брали участь делегати з російського боку, опріч народного комісара Троцького, та делегати України. Державний секретар фон-Кільман подав з початку огляд про повстання мирових переговорів, які почалися на бажання російського правительства. Він змалював перебіг дотеперішніх нарад і на основі протоколу спростував фальшиві вісті, поширювані російською телеграфічною агенцією. Державний секретар сказав, що деякі напів-урядові звідомлення російського правительства могли пробудити сумніви що до щирости російського бажання миру, та він не хоче тратити надії на порозуміння головно тому, що бажанням російського народу є тривкий і певний мир. Труднощі матеріальної maturи не такі великі, щоби їх не можна усунути і довести до порозуміння, аби на сході не підіймали наново війни. Далі заявив він, що осередні держави не могли допустити переноси місяця переговорів, тому що союзники не відповіли на візвання російського правительства в справі співучасті в загальних мирових переговорах. Зараз йде тільки про переговори задля окремого миру поміж Росією і осередніми державами.

До цього долучив гр. Чернін, що технічні причини перешкоджають перенесенню місця мирових переговорів, а далі осередні держави не хочуть давати нагоди антантові у неутралнім місці робити труднощі переговорам.

Представники Туреччини й Болгарії привлучалися до цих висновків. Представники найвищої воєнної управи Німеччини, Австро-Угорщини, Туреччини й Болгарії запротестували проти революційної пропалаганди, якої пробувано серед армії осередніх держав, проти заключеного перемир'я, з боку російського правительства.

По цих заявах представників осередніх держав, заряджено перерву на пропозицію російського народнього комісара, щоби російська делегація відбула нараду між собою.

Заява української делегації.

Дня 10. січня відбувалося перерване попереднього дня повне засідання мирових делегацій в Бересті Литовському під проводом державного секретаря фон-Кільмана.

Перший забрав слово представителі української делегації, державний секретар для торгівлі і промислу Всеволод Голубович, який сказав:

Шановні панове і пані! Вичерпані й вимучені війною народи тужать за миром. В цій тужі за миром представники демократії Великобританії, не вважаючи на напади одної часті російської суспільности і преси, сміло переступили окопи,

щоб не на полі бою кровю й залізом, але на шляху приязного порозуміння між народами сягнути для цілого світа загальний мир. Після того, як почато мирові переговори і проголошено принципи мира, Ви, мої панове, справедливо зарядили 10-днєвну паузу, щоби державам, які доси не брали участі в мирових переговорах, дати змогу приступити до них.

Наша держава, Українська Народня Республіка, народ якої усе прихилив ся до мира, відповіла перша на Ваш поклик. Після того, як третій Універсал Української Центральної Ради з 7./20. листопаду 1917. р. означив державне становище України, Українська Народня Республіка в цій хвилі відновляє своє міжнародне існування, яке була втратила перед більше ніж 250 роками, і вступає в повнім обемі прав, які їй прислугують в цій області, в міжнародні відносини. На цій основі Генеральний Секретаріат України, правительство Української Народньої Республіки, вважає за слушне зайняти в теперішніх мирових переговорах самостійне становище і має честь пропонувати заступленням тут державам отсю ноту.

Тут прочитано ноту України, підписану президентом Винниченком і секретарем загр. справ Шульгиним, яку ми подали вже в ч. 140 „Громадської Думки“, і яку подають зараз усі часописі осередніх держав.

Українська нота допомагає ся загальному демократичному миру на основі самоозначення народів, гарантії для спроможности всім народам виявити свою волю, відкидає всяку анексію і відшкодовання, допомагає ся матеріальною поміччю малим націям і державам, які мають шкоду через війну; далі допомагає ся участі на всіх конференціях для Української Народньої Республіки, підписання договору всіми республіками, які в Росії, і не признає над собою влади російського правительства Совету народніх комісарів.

Заява про самостійність української делегації.

У відповідь на висновок українського державного секретаря Голубовича заявив представителі, німецький державний секретар ф.-Кільман: Мої Панове! Висновок предс. української делегації і зміст наділений інформацій ми прийняли до відома з живим заінтересованнем. Я предкладаю, щоби українська нота була влучена, як важний історичний документ, до актів конгресу. Представники союзних держав вітають українських представників по думці своєї телеграми з дня 26. грудня 1917. Представники союзних держав застерігають собі своє становище до подробиць висновків українських делегатів.

В звязку з тим виказав представителі жадання поставити кіль-

ка питань, щоби сотворити підстави до рішення союзних держав. Досі обговорювано відповідні справи з представниками петроградського правительства про цілу російську державу. Отже мусить бути поставленим питання до представителі представників петроградського правительства, чи його делегация має намір дипломатично заступати справу цілої Росії.

Троцький подав на се таку заяву: Знаючи ноту Генерального Секретаріату Української Народньої Республіки, проголошену укр. делегацией, російська делегация заявила зі свого боку, що вона не бачить ніякої перешкоди для участі української делегации в мирових переговорах, основуючись на признанню права самоозначення кожній нації аж до цілковитого відірвання від Росії.

Про значіння цієї заяви розв'язала ся довшя дискусія, яка в кінці вияснила питання, чи українська делегация є відділом російської делегации, чи її належить уважати в дипломатичних взаєминах як представництво самостійної держави. На те питання відповів Троцький, що він вважає його поладженням тому, що українська делегация виступала тут як самостійне представництво і це представництво признане з боку його делегации та з ніякої сторони не роблено ніякого иншого проєкту.

Представник української делегации подякував опісля російському представникові за це становище і за спосіб, в який це становище прийнято. Він приймає, що через це означено самостійне становище, яке має займати його делегация, себто: що українське і російське представництво творять дві окремі самостійні делегации тої самої сторони.

Виясненне непорозуміння.

Опісля Троцький для вияснення непорозуміння дав таке спростування: Російська делегация стверджує, що офіційний протокол, оголошений німецькими часописями з засідання дня 27. грудня 1917. р. в тім місці, де оголошено бесіду представителі російської делегации, годять ся з тим, що було на засіданню. Що доторкає ся незвісної російській делегации правдивої або вдуманой телеграми петроградської телеграфічної агенції, то належить її провирити. Що до протесту генерала Гофмана проти вдумок у пресі, проти искрових телеграм і закликів, то належить зазначити, що ані умови перемир'я, ані характер мирових переговорів не обмежує свободу преси і слова.

На заяву представителі німецької й австрійської делегации складає Троцький таку заяву:

Ми стверджуємо вперше, що ми хочемо далі вести переговори з повним признаннем рішення, постановленого минулого року, цілком без огляду на те, чи держави антанту прилучили ся, чи ні. Ми приймаємо до відома заяву делегации почейрного союзу, що основи загального миру, які сформуловано (висловлено) в їх декларації з дня

25. грудня, тепер неважні (віддають) тому, що краї антанту не прилучили ся підчас десяти-днєвного речання до мирових переговорів. Ми зі своєї сторони держимо ся проголошених нами засад демократичного миру.

Щоби державам четверного союзу провадити далі припинені з технічних причин мирові переговори, приймає російська делегация їх домагання полішити ся в Берестю Литовському.

Вона лишити ся в Берестю Литовському, щоби не пропускати ніякої можливости в боротьбі за мир. Тому отже, що російська делегация зрікаєть ся свого пропозиція про перенесення переговорів на неутралну землю, робить вона внесення перейти до дальшого ведення мирових переговорів.

На внесення представителі порішено з полудня відбути підготовче засідання делегации Німеччини й Австрії з одного боку і делегации Росії з другого боку.

Утворенне окремих комісій.

На цім засіданню прийшло до згоди, що має утворити ся комісія для наради над політичними й територіяльними питаннями по думці пропозиція російської делегации з дня 27. грудня 1917. р. Рівнобіжно з нарадами цієї комісії мають відбувати ся попередні обговорення фахових референтів поодиноких делегаций що до унормовання (управильнення) господарських і правних питань. Далі запала згода, що комісія має почати свої наради дня 11. січня перед полуднем о 10. години. З австрійського й німецького боку пропозиція до комісії: представителі обох делегаций, по одному дипломатичному й військовому делегатові й по двох секретарів з кожної держави. Російська делегация застерєгла собі рішення про число висланих членів до комісії. Комісія уконституовала ся дня 11. грудня перед полуднем і почала свої наради, які перервано о 1. годині, а далі мають вести ся о 1/2 б.

Заява осередніх держав що до участі України.

На повнім засіданню 12. січня, яке відкрило ся о год.—пів 12., зложив представителі гр. Чернін слідуячу заяву:

На пленарнім засіданню з дня 10. січня передав пан Генеральний секретар Української Народньої Республіки делегациям чотирьох зєднених держав ноту Генерального Секретаріату Української Народньої Республіки з дня 24. грудня 1914. р. ч. 726. Ця нота має заяву під точкою 7., що Українська Народня Республіка, заступлена через свій Генеральний Секретаріат, виступає в міжнародних справах, самостійно й що вона бажає брати участь, як рівна другим державам, у всіх мирових переговорах, конференціях та конгресах.

У відповідь на се маю честь в імени делегаций чотирьох союзних держав заявити слідуяче:

Ми признали українську делегацію як самостійну делегацію і як уважене представництво самостійної Української Народної Республіки. Формальне признание Української Народної Республіки, як самостійної держави, з боку чотирьох союзних держав застерігає для мирового договору.

Заява Троцького.

Пан Троцький просив слово і подав такі виводи: В звязку з питанням, зараз порушеним в заяві делегації четверного союзу, уважаю потрібним в ціли інформації й для усунення можливих непорозумінь зложити таку заяву:

Ті конфлікти, які виявилися між російським правительством і Генеральним Секретаріатом, яких дійсні сторони звісні менше-більше всім присутнім, не мали й не мають ніякого звязку з питанням самоозначення українського народу. Вони повстали через суперечности в політиці Совету народніх комісарів і Генерального Секретаріату, суперечности, які найшли свій вираз як на території України, так і поза її границями. Що доторкається фактичного, тепер здійснюваного самоозначення України в формі Народної Республіки, то ця подія не може давати ніякого поля до конфлікту (сварки) між обома братніми республіками. На Україні немає ніяких окупаційних військ, що там політичне життя пливе вільно, що там немає ані середньовічних станівих верств, які хотіли би представити свій край, і немає там з гори заіменованого на основі самовлади міністерства. З огляду на те все і зваживши, що на території України існують вільно вибрані Ради робітників, салдатів та селян та при виборах всіх органів самоуправи застосовано принцип загального, рівного, безпосереднього й тайного права голосування, немає і не може бути ніякого сумніву, що процес самоозначення України знайде своє сповненне в географічних границях і в державних формах, які відповідають волі української держави.

З огляду на майбутність в згоді з заявою, зложеною на засіданні з 10. січня, не бачить російська делегація ніякої перешкоди для самостійної участі делегації Генерального Секретаріату в мирових переговорах.

Український державний Секретар Голубович заявив на це, що він приймає до відома декларацію чотирьох союзних держав.

На основі цієї самої декларації буде його делегація брати участь в мирових переговорах.

Принципальна згода з Українцями.

Наслідком хороби міністра заграничних справ гр. Черніна, відбулася дня 16. січня в полудня довірочна нарада з українськими делегатами в приватній помешканню міністра. Півторагодинне обговорювання, в якій брала участь і німецька делегація, довело до усталення принципальної згоди що до будучих політичних відносин між осередніми державами й Україною. На 17. січня визначено продовження того обговорювання, а після буде погоджувати ся і господарські питання. Після закінчення довірочної, приготовчої виміни гадок приступить ся до подробиць в поодиноких питаннях.

3 ГАЗЕТ.

„Новая Жизнь“, петроградська соціалістична газета (М. Горького), в передовій статті з 28. грудня п. н. „Україна и мирные переговоры“ між иншим пише:

«Перш усього ми дозволимо собі усунити ся, щоб в Україні (й тим більше в других краях Росії) взагалі могла бути зараз яка-небудь повна міжнародна політика, як у сформованій державі. Адже ж Україна до цього часу не сформувалась, як держава, її центральна влада не закріплена всенароднім признаннем, її конституція не оформлена, її границі не определені з безперечною точністю, її відносини навіть до найближчих «иностранных» держав—Великоросії й Дону—ні як не усталені.»

От вже—хто-б говорив, а хто-б краще мовчав, або як инакше паясав. Та ж те саме можна зараз сказати й про Росію, про Великоросію! Чи не більш можна усунити ся зараз що до міжнародної взагалі політики Великоросії на чолі з большевиками? Чи сформувала ся зараз Росія, як держава? Чи закріплена її влада всенароднім признаннем? Чи має вона оформлену конституцію? Чи определені з безперечною точністю її границі? А вже цілковито не усталені відносини Московцями до найбільших „иностранных“ держав—України, Дону. Хаба, що пани з „Нової Жизни“ тішать ся усталюванем таких відносин до цих держав, якими тішив ся та хвалив ся старий царський централізм Московцями? Го-

ді, панове, оглядаючись назад, вчитися науці царського деспотизму, —повчіть ся краще тепер демократичній науці у могодої України!

З ПРИВОДУ ОДІЗДУ НА УКРАЇНУ ПРЕЗИДЕНТА Д. АНДРІЮКА.

17. сього січня відїхав на Україну з нашого табору дотеперішній президент Української Громади полонених вешлярського табору. Довга, енергійна, щира діяльність на найбільш відповідальній у нашій громадї посаді підорвала здоровля т. Д. Андріюка. Від довшого вже часу він мусів лічити ся, але горлова хороба все більше становила ся небезпечною і нарешті його признано відповідним для відїзду в рідний край.

Денис Андріюк разом з иншими українськими офіцерами прибув до нашого табору ще в літі 1916. року і, виділяючись живим зацікавленням до української справи, широким національною свідомістю й громадським почуттям, відразу став брати участь у таборівій провітній, національно-організаційній роботі. Через якийсь час він був вибраний головою „Видавничого Т-ва“, на якій посаді значно причинив ся до зміцнення т-ва й до покращання нашої часописі.

Визначну роль грав далі т. Андріюк у змаганнях організованій української громади полонених за виборче право в таборівій громадї, за самоуправу в просвітно-організаційних справах. І коли цей спір найсвідоміших членів організації з частиною колишнього „Просвітнього Виділу“, на чолі з його головою п. Перфецьким, розв'язав ся в користь громадян-полонених, то на таборових Установчих Зборах організації 7. листопаду 1916. року першим виборним головою (президентом) Української Громади полонених одностайно вибрано було на трох місячний речинець т. Д. Андріюка.

Свою діяльність за цей час т. Андріюк цілком оправдав довіря громади і Генеральному Радюю (тимчасовим парламентом) був таксамо вибраний президентом на дальший трьохмісячний речинець.

Нарешті й на четвертий речинець вибрала Народна Рада на далі президентом т. Андріюка, так що майже 15 місяців без перерви, до останнього дня відїзду, про-

був він на високому відповідальному становищі представника й провідника нашої громади.

Опріч керівничої діяльності в таборі в ролі президента, т. Андріюк увесь час, за відмком кількох місяців, був отаманом „Січі“, був одним з найперших заснователів і постійних активних провідників цього т-ва.

Перед днем одїзду президента т. Андріюка, Народна Рада на своєму засіданні з цього приводу гаряче вітала його на прощання, як свого члена й провідника в українській національно-політичній таборівій роботі, побажала йому щасливої дороги й уповажнила його мандатом, як свого представника, перед урядовими чинниками на Україні.

Щастя Боже, дорогий Товаришу, в добру путь! В. Г.

Війна з большевиками.

„Нова Рада“ з 19. грудня н. ст. приносить отсей ультимат Петрограду до України і відповідь на нього Генерального Секретаріату:

Рада народніх комісарів строчно по радіотелеграфу поставила такий ультимат Центральной Раді й Генеральному Секретаріату України:

„Всім. Строчно. Негайно повідомити по радіотелеграфу в Київ. Всім радам та армейським комітетам. Спираючись на інтереси єдності й братерського союзу працюючої маси, яку експлуатують в боротьбі за соціалізм, і спираючись на визнаніх цих принципів численними постановами органів революційної демократії й особливо першого всеросійського зїзду рад, соціалістичний уряд Росії—рада народніх комісарів ще раз підтвержує право на самовизначення за всіма націями, які пригичував царизм та великоросійська буржуазія; аж до права пих націй відокремити ся од Росії. Тому ми, рада народніх комісарів, визнаємо народню Українську Республіку, її право цілком відокремити ся од Росії, або вступити в договір з Російською Республікою про федеративні або тому подібні взаємовідносини між ними.“

Все, що стосується національних прав і національної незалежності українського народу визнається радою народніх комісарів, визнається ся нами зараз же без обмежень і безумовно. Проти фінляндської буржуазної республіки, яка поки що лишається буржуазною, ми не

О. Т. З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

III.

3. Правительство і його завдання.

В кожній державі мусить бути правительство. Нема й не було такої держави, де не було-б правительства. Тільки коли в абсолютних (самодержавних) монархіях власть законодавна, яка була в руках монарха, була зовсім звязана з правительством, то в конституційних державах правительственна власть відділена від законодавчої. Щож то є—правительство і яке його завдання?

Правительство се така власть в конституційній державі, яка виконує закони і управляє державою згідно з законами. Правительство можна тому назвати виконуючою і управляючою властю в державі, або, коротко сказавши, управляючою, причім тут розуміється, що ся власть управляюча державою виконує разом з там закони. Се правительство рїжно може представляти ся в конституційних державах. Буда се конституційна монархія, як пр. німецькі держави, чи Англія, Австрія, тоді на чолі правительства

стоїть монарх, який назначає собі також найвищих урядників управл., т. зв. міністрів. Міністрами провадить президент міністрів, а всі міністри разом з президентом міністрів називають ся міністерством. В республіках є остільки инакше, що замість монарха стоїть на чолі правительства президент республіки, а пр. ним є президент міністрів і инчі міністри, як се в пр. у французькій республіці, або нема окремого президента республіки, а президент міністрів є разом з тим президентом республіки, то значить, найвищим урядником в державі, як се ми бачимо в конституції української республіки. І тут знов рїжно буває в республіках. В одних, як пр. у Франції, в союзних державах північної Америки, президент, вибраний народом на підставі загального виборчого закону, покликає собі сам всіх міністрів; в инчих, а власне в нашій українській конституції законодавна власть вибирає президента, аложеноу з кількох осіб, які потім добірають собі инчих членів правительства, инчих міністрів. Там способом министерство, чи з президентом на чолі, чи з монархом, се начальна власть в управі державою.

Очевидна річ, що сих кілька людей, яких ми називаємо міністрами, не можуть самі управляти спра-

вами державними. Вони мають під собою цілий ряд урядників (чиновників), які уложені в класи так, що один урядник залежить від старшого урядника. Се т. зв. бюрократія (чиновництво). Ціла ся бюрократія залежна від министерства і вона перед ним відповідає. Министерство має право усунути кожного урядника, а на його місце поставити иншого. Тим способом між министерством і бюрократією є тісна звяз, яка помагає в сьому, що бюрократія має виконувати розпорядки министерства.

З другого боку знов министерство відповідає за свою діяльність і за підвладних собі урядників перед законодавчою властю, перед парламентом. І тим способом законодавна власть стоїть над правительством. Вона може потагнути до відвчальности всіх міністрів, отжеж навіть і президента, і допровадити через ухвалення недовіря до уступлення такого правительства.

В республіках се зовсім ясно виходить і се зрозуміло. Але якже ся справа представляється в сих конституційних державах, де стоїть на чолі монарх, який, як звісно, ні перед ким не відвчальний?

Отжеж тут зроблено так: монарх не є відвчальний за свої вчинки, але йому не вільно нічого зробити без згоди президента міністрів. І тому кожде розпорядження монар-

ха мусить бути підписане президентом міністрів, инакше воно незаконне. А підписуючи розпорядження монарха, президент відповідає перед парламентом за нього, і очевидна річ, що президентові зівставлена свобода підписати письмо монарха або ні.

Тим способом, як ми бачимо, власть монарха в конституційних державах обмежена і законність управи забезпечена.

4. Судові власти в державі.

Крім управляючої власти, є ще в кожній державі судова власть. Ся власть виконує суд, як між горожанами держави, так і рїшає непорозуміння між управою і горожанами і між самою управою. Вона виконує своєю властю згідно з законами. Крім судових урядників, назначених министерством справедливости, бувають ще покликавані звичайні горожане до рїшення судових справ. Се т. зв. горожанські суди, які рїшають, чи даний горожанин винен в тажнім злочині чи ні. Відповідно їх рїшенням, так чи ні, судові урядники назначають кару відповідно до закону.

(Далі буде).

зробимо ні одного кроку для обмеження національних прав і національної незалежності фінського народу і не зробимо ніяких кроків, що обмежують національну незалежність якої-б то ні було нації із числа тих, що виходять або хотять виходити у склад Російської Республіки.

Ми обвинувачуємо Раду у тому, що прикриваючись національними фразами, вона веде дійсно буржуазну політику, яку давно уже виявляє не визнаючи совітів та совітської влади на Україні.

Між иншим, Рада одмовляється скликати по вимганню совітів України крайній з'їзд українських совітів негайно.

Ця двозначна політика, що не дає нам можливості визнавати Раду повноправним представником працюючих мас Української Республіки довела Раду в самий останній час до кроків, що означають знищення всякої можливості згоди. Такими кроками виявились насамперед дезорганізація фронту. Рада переміщає й забірає односторонніми наказами українські частини з фронту, руйнуючи таким чином єдиний загальний фронт до розділу, який може здійснитись тільки шляхом організованої згоди урядів обох республік. У другий Рада розпочала роззброєння совітського війська, яке було на території України.

Далі Рада підтримує калєдинську змову й повитання проти совітської влади, посилаючись брехливо на автономне право Дона й Кубані, прикриваючи цим калєдинські контрреволюційні виступи, що йдуть в розрив з інтересами й вимганнями величезної більшості трудового козацтва.

Рада пропускає через свою територію військо до Калєдіна, одмовляючись пропустити військо проти Калєдіна. Ставши на цей шлях нечужої зради революції, на шлях підтримки зліщих ворогів як національної незалежності народів Росії, так і совітської влади, ворогів тих працюючих мас, яких експлуатують, Рада примусила б нас без усяких вагань проголосити їй війну, навіть як би її уже цілком формально визнали органом загальнодержавної влади незалежної буржуазної Республіки Української.

Тепер же, зважаючи на всі видієказані обставини, Рада народніх комісарів ставить Ц. Раді перед лицем народів Української й Російської Республік таке запитання:

- 1) Чи береться Рада одмовитись від дезорганізації загального фронту;
- 2) Чи береться Рада не пропускати надаль без згоди Верховного Головнокомандуючого ніяких воїнських частин, що направляють ся на Дон, на Урал та в інші місця;
- 3) Чи береться Рада допомогати революційному війську в ділі його боротьби з контр-революційним кадєтським і калєдинським повстанням;
- 4) Чи береться Рада припинити роззброєння совітських полків й робітничої червоної гвардії на Україні й повернути негайно зброю тим, у кого її забрано.

Як що задовольняючої відповіді на ці питання не буде отримано протягом 48-ми годин, Совіт народніх комісарів вважатиме Раду у стані одвертої війни проти совітської влади в Росії й на Україні.

Совіт народніх комісарів.

Предсідатель совіта народніх комісарів В. Ульянов (Лєнін). Народній комісар в справах закордонних Л. Троцький.

Відповідь Генерального Секретаріату на заяву большевиків.

У відповідь на декларацію совіта народніх комісарів Великої Росії, Генеральний Секретаріат На-

родньої Української Республіки цим заявляє:

Генеральний Секретаріат в заяві народніх комісарів про те, що вони визнають Українську Республіку, вбачає нещирість, або ж суперечки самим собі. Неможливо одночасно визнавати право на самовизначення „аж до відокремлення“ і в той же час робити грубий замах на це право, накидаючи свої форми політичного ладу державі, яка самовизначалась, як це робить совіт народніх комісарів Великої Росії що до народньої Української Республіки.

Генеральний Секретаріат рішуче одкидає всякі намагання народніх комісарів вимушувати ся в справу упорядкування державного і політичного життя в Народній Українській Республіці. Претензі народніх комісарів на керування українською демократією тим менше можуть мати яке-небудь виправдання, що ті форми політичного правління, які накидають Україні, дали на території самих народніх комісарів такі наслідки, що цілком не викликають заздри.

Поки в Великій Росії розвивається анархія, економічні, політичні та господарські розрухи, поки там панує груба самоволя та нищення волі, яку одвоювала у царизма революція—Генеральний Секретаріат не визнає потрібним повторювати цю сумну спробу на території українського народу.

Українська демократія в особі українських рад салдатських, робітничих й селянських депутатів, які зорганізувались в законодавчому органі Центральної Раді та в Уряді II Генерального Секретаріату цілком задоволені як складом цих органів, так і переведенням в життя волі.

Центральною Радою незадоволені великоросійські елементи чорносотенного, кадєтського й большевицького напрямків, які, певно, більше хотіли б другого національного складу Ради. Але Генеральний Секретаріат дає повну можливість зазначеним елементам виїхати з території України до Великої Росії, де їхнє національне почуття буде задоволено.

Маючи це на меті, українські салдати роззброїли анархично настроєних великоросійських салдатів, які робили змови проти влади українського народу й загрожували ввести в життя України криваву братовбивчу війну, анархію і всю ту розбещеність, яка панує на території народніх комісарів. Салдати ці одержали можливість безборонно виїхати в межі власної держави. Відділа витікають і другі відповіді на запитання совіту народніх комісарів.

Єдність фронту визнає і Генеральний Секретаріат Української Народньої Республіки. Але після того, як рада народніх комісарів Великої Росії розруйнувала цей фронт, додавши в нього повну дезорганізацію, після того, як большевицькі частини покидають позиції й оголюють фронт, Генеральний Секретаріат не вважає можливим тільки силами українських частин охороняти всю величезну лінію фронту. Тому-то він одкликав з північно-західного фронту українське військо на український фронт (об'єднавши в теперішній час південно-західний й руминський фронти).

Роблячи це за-для визволення хоча би однієї частини фронту, од цього завдання Генеральний Секретаріат не одступить ні перед якими перешкодами.

В ім'я ж дійсного зміцнення єдності фронту, настільки потрібної для успішного досягнення загального миру, Генеральний Секретаріат пропонує совіту народніх комісарів припинити ворожу діяльність проти українських частин, які в зараз поза межами Української Республіки, і не заважати генеральному секре-

таріату в його роботі по проведенню в порядок розруйнованих діяльності великоросійських частин, частин української армії, потрібної для оборони як України, так і всієї Росії.

Що ж до другого питання про пропуск військових частин через територію Народньої Української Республіки, то Генеральний Секретаріат займає цілком певну позицію: він визнає право на самовизначення кожної національності або країни аж до відокремлення.

Тому накидати Великої Росії, Дону, Уралу, Сибіру, Бесарабії або кому другому свого розуміння політичного управління, Генеральний Секретаріат не вважає логічним і можливим. Тим більш не вважає правильним допомагати одній країні накидати другій її розуміння. Генеральний Секретаріат вважає необхідним сформування центральної влади всієї російської республіки. Але для цього він пропонує другі методи, ніж ті, які вживає совіт народніх комісарів. А саме: 1) охоча згода всіх країн і народів, Великої Росії, Сибіру, Кавказу, Кубані, Дону, Криму й др. на таких умовах: уряд мусить бути однородно-соціалістичним від большевиків до народніх соціалістів.

Тільки такий уряд має право розв'язувати питання миру всієї Росії. І, нарешті, що до четвертого питання, чи буде Рада розборювати неукраїнські полки, Генеральний Секретаріат заявляє, що на території Української Народньої Республіки влада належить демократії України. Всякі замахі озброєною силою на цю владу будуть придушуватись тою ж силою. Через те Генеральний Секретаріат для того, щоб уникнути братовбивчої війни пропонує совіту народніх комісарів викликати большевицькі полки з України. Генеральний Секретаріат ніяких перешкод до виходу їх чинити не буде. Так само совіт народніх комісарів мусить дати можливість українським частинам безборонно проїхати з Великої Росії й з фронтів на Україну.

Стан війни між двома державами російської республіки Генеральний Секретаріат вважає смертоносним для діла революції й для перемоги інтересів робітників та селян. Генеральний Секретаріат всіма способами уникає кривавих засобів розв'язання політичних та державних питань. Але коли народні комісари Великої Росії, беручи на себе всі наслідки майбутнього лиха братовбивчої війни, вимушують Генеральний Секретаріат прийняти їх вимоги, то Генеральний Секретаріат цілком певен в тому, що українські салдати, робітники й селяне обороняючи свої права й свій край, дадуть належну відповідь народнім комісарам, що здіймають руку великоросійських салдатів на їх братів Українців.

Засідання Малої Ради.

Засідання 2-го грудня.

Повідомлення В. Винниченка.

Голова дав слово представникові 1-ої армії. При голосних оплесках присутніх представник армії привітав Центральну Раду і обіцяв боротись П' од усяких нападів.

Слово по-за чергою дасть ся Голові Генер. Секр. В. Винниченкові для повідомлення про події в Київі. В. Винниченко говорить твердо, коротко і рішуче.

Большевики перемогли Тимчасове Правительство тому, що це правительство не мало сили і позиції його була хибка. Вони хотіли те саме зробити з нами, але наша позиція інша, ніж Тимч. Уряду, і наша сила також інша. В боротьбі поки що перемогли ті, хто був дужчий. (Оплески).

Охарактеризувавши методи бо-

ротьби большевиків, як нечесні, В. Винниченко заявляє, що Генеральний Секретаріат дбає про утворення федерального Уряду. Пропускає військо областей, які опрєдляють ся як федеральні, коли вони хочуть рушити до себе до дому,—Секретаріат буде й далі. Знаючи, що большевицькі ешелони йдуть у федеральні краї для горожанської війни, Секретаріат їхніх ешелонів не пускає через Україну і не пускатиме.

Большевики хочуть нам накинати свою думку, свою волю. А ми хочемо робити й жити по своїй волі. Ми маємо свою, своєрідну позицію, українську думку і нічий ми не хочемо слухатись (Оплески). На Україну сунуть петроградські анархисти. Большевики хочуть брудним чоботом затопити нашу молоду відроджену націю. Але ми не дамо, щоб петроградське брлоло затопило чисту течію нашої молоді республіки. (Великі оплески).

Серед мас симпатія до большевиків уже падає. Але большевики роздувають страсті мас, називаючи Центральну Раду контрреволюційною. Ми будемо тепер кожного дня давати відіт перед нашим парламентом, щоб усі знали, що і як ми робимо. Обвинувачення нас в контрреволюційності тільки смішне.

Ми послали зараз мирну делегацію в Брест, яка, вернувшись, скаже всім правду про свою участь в мирних переговорах. Ми умови не будемо. Але й ті умови, які сепаратно пропонують большевики, для нас не підходять.

Уряд народніх комісарів та Криленко роблять заходи проти Установчих Зборів. Коли б Центральна Рада висловила ся за активну підтримку Установчих Зборів, їй довелось би уважно зайняти ся цією справою. Поки що назрїла потреба перенести Установчі Збори в якесь инше місто, а не лишати їх в Петербурзі.

Секретаріат дбає про організацію морського секретарства. Доводить ся про Чорне море подумати Урядові Української Республіки, бо на йому треба завести перемир'я та організувати відносини з бережними федеральними країнами.

(«Нова Рада»).

ЗАКЛИК ВІЙСЬКОВОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ПЕТЛЮРИ ДО ВІЙСЬКА.

В „Кіевской Мислі“ з дня 14 грудня 1917 року надруковано слідуючий заклик Генерального Секретаря військових справ Петлюри до війська, який в часті відкриває завісу на ті причини, що змусили Українців до роззброєння російських частин на Україні:

„До війська українського, до тих, хто завоював свободу нашої України, хто допомагав Українській Центральній Раді здобути землю нашому працюючому народові, хто вернув нашому краю забрані російськими царями права й вільності, звертаюся за допомогою:

Військо українське—козаки і старшина!

Нашій землі, нашій свободі загрожує страшна небезпека. Вороги молоді української республіки підіймають на неї руку й хотять наш працюючий народ повернути в неволю.

Зараз на Україні через воєнний час знаходиться багато російських салдатів. Прибувши сюди, щоби обороняти землю від зовнішнього ворога, вони хотять правити нашою Україною не так, як того бажає наш селянин, робітник і воєк, а навпаки, проти волі української революційної демократії.

Вони хотять нам навязати свої закони, хотять нашу землю відібрати у загально російську казну, тоді як Українська Центральна Рада й Генеральний Секретаріат дбають про

те, щоби земля через земельні комітети перейшла в руки українських селян.

Українське військо через свої полкові, дивізійні, корпусні та армейські ради признає єдиною законною властею на Україні Українську Центральну Раду, обрану на з'їздах робітничих, селянських і військових депутатів, і Генеральний Секретаріат, а означені вище салдати намагають ся всю власть в краю захопити в свої руки і навязати нам свою волю з Петрограду.

Як тільки запанувала свобода на нашій землі, Центральна Рада оголосила Українську Народню Республіку.

Я, як Генеральний Секретар військових справ, зараз же сповістив про це по радіотелеграфу і телеграфу все українське військо. Однак, як зараз виявилось, мое повідомлення не дійшло до українських воєнків: воєнно-революційні комітети большевиків у багатьох місцях його не перепустили. Я посилаю інші телеграми, повідомлення та накази українському війську, а комітети все це ховають і держать наших салдатів у невідомості, відривають від української народньої революційної влади, навмисне роблять так, щоби наші воєнки не знали нічого про те, що робить ся у них дома на Україні. Приходять вісти, що нашим воєнкам—Українцям забороняють їхати з північного та південного фронтів на український фронт і обороняти свою землю.

І ось ставка верховного головнокомандуючого видала приказ послати в Київ большевицький полк, не набув в нас самих немає власного війська. Задумано зробити цілий похід проти Української Центральної Ради.

Українське правительство творить новий лад, новий порядок на нашій землі, дбає про те, щоби селяни нарешті дстав землю й волю, щоби робітник міг вільно працювати над поліпшенням своєї долі, щоби нарешті була закінчена війна і прийшов мир, а йому в цій справі роблять перешкоди та закладають ломаки в колеса. Одночасно різні заїди, погромники та провокатори чинять погроми, грабують села, силою вивозять хліб із нашої України, роблять насильства над селянами; плач і стогін стоять на Україні.

Охороняючи права нашого трудящого народу і права Української Народньої Республіки від нападів, обороняючись від різних небезпечних людей у різних військових частинах, а в першу чергу в Києві, столиці України, довело ся роззброїти де кілька таких частин.

Повідомляючи про це українських воєнків на фронті і в тилу, закликаю їх в цей тяжкий для України час твердо стояти на охороні прав Української Республіки і не допускати перевоєнки по залізницях ворожих до Української Республіки ешелонів, не допускати ні неполадку, ні погромів, ні нападів на Українців.

На Україні ми, мешканці України, власними силами заведемо порядок і спокій. А ті, хто буде шкодити нам у цій справі, нехай виїжджають звідси—жалгі не станемо.

Воєнки-Українці! Ви разом з селянами й робітниками здобули волю України.

Ви й тепер, коли загрожує страшна небезпека, повинні, як вірні сини свого народу, спасати свій край від загибелі, спасати свою землю і дати нарешті вашим жінкам, дітям і батькам важить по людському на своїй вільній Україні!

Генеральний Секретар військових справ С. Петлюра.

З Української Республіки.

Україна й большевики.

Нижче подаємо за київськими часописами, „Новою Радою“ й „Робітничою Газетою“, з 13. по 24. грудня н. ст., вісти про заходи України проти московсько-большевицького руйнування України. В цих днях там мабуть інші події відбувають ся і вже маємо окремі вісти про те, що там приходить до згоди, але в корні боротьба ще кипить і буде довго кипіти.

Заходи проти приїзду большевицького війська на Україну.

Позавчора піано ввечері в Києві одержано було офіційні відомості, що ставка посилає в Київ большевицький полк другого гвардійського корпусу.

У відповідь на це генеральний секретар військових справ С. Петлюра послав по безперервному дровоті таку телеграму: „Вважаю це роспорядження порушенням прав Української Народньої Республіки. Жадного пересування війська по території України без попереднього порозуміння я ніяк не допущу“.

Другу телеграму С. Петлюра розіслав такого змісту: „Повідомляю начальників військових округ Української Народньої Республіки, начальників залог та всього українського війська, що військові ешелони не мають права ні в'їзжати, ні переїзжати без спеціального наказу військового генерального секретарства та відповідних органів. Дозволи на пересування ешелонів мають силу в тім разі, коли ешелони мають документи і посвідки від українських комісарів та українських організацій“ (Н. Р.).

Приготовлення большевиків до нападу на Україну.

Большевики далі громадають військо для походу проти України. Большевицькі частини збирають ся в Гомелі, Орші й Брянську. Але се гуртування війська йде дуже помалу й неохотно. Бували випадки, що частини відмовлялись виступати. (Р. Г.).

На українсько-большевицькому фронті.

Згідно з відомостями між Гомелем та Бахмачем скупчують ся сили обох ворожих сторін. Большевики збирають ся на ст. Міна. Залізнична колія в багатьох місцях розібрана. Українці звичають усіх заходів до того, щоби дати гарну зустріч наступаючим. Ворожі лінії одна від другої лежать в 30—33 верстах. (Н. Р.).

Концентрація сил большевиків.

Політичний одділ Генерального військового секретаріату одержав звістку, що большевики скупчують свої сили коло Брянська (на Курщані), куди вони послали вже два корпуси.

У військовоу генеральному секретаріаті одержано телеграми, в яких сповіщаєт ся, що в казанського, московського та іркутського округу вступили на оборону України українські полки. (Н. Р.).

Розгрукка Києва.

Зогляду на велике скупчення в Києві людности та різних установ Генеральний Секретаріат признає потрібним відновити діяльність комісії при штабі військової округи в справі розвантаження міста.

Щоби зменшити наїзд нової людности заведено буде правила для в'їзду в Київ по особливих посвідках, які будуть доводити, що певні людині справді конче треба бути в Києві. Як один із способів розгрукки Києва є думка вивезти з Києва в глибину Росії деякі шпиталі та установи, переведені сюди з других міст. („Нова Рада“).

Мобілізація вільного козацтва.

Після одержання ультиматума Ради народніх комісарів, Генеральний Секретар С. Петлюра по порозумінню з радою вільного козацтва видав наказ про мобілізацію вільного козацтва по всій Україні. Вільне козацтво доглядатиме за порядком по містах та залізницях. (Н. Р.).

Закриття границь України.

Генеральний Секретаріат зробив наказ про закриття границь України. (Н. Р.).

Оборона границь України.

Генеральний Секретаріат вжив рішучих заходів для оборони границь України. На границях розставлено військо всіх гатунків зброї. На територію України доускаються тільки громадяне Української Республіки. (Н. Р.).

Українські пашпорти.

На своєму засіданні Генеральний Секретаріат принципіально вирішив видавати особливі українські пашпорти від імені Української Народньої Республіки тим громадянам України, які мають за чимсь виїжджати за кордон. (Р. Г.).

Від Генерального Секретарства великоруських справ.

(Офіційно).

В секретарство великоруських справ поступили відомості, що в деяких околицях України агітатори проти Генерального Секретаріату й Центральної Ради називають роззброєння большевиків і висилку їх за межі Укр. Республіки—походом проти великоруської національности. Я, як генеральний секретар по справам великоруської національности, вважаю своїм обовязком подати отсе до загального відома:

Роззброєння большевицьких частин і висилка роззброєних салдатів за межі Української Республіки мають на меті лише боротьбу з анархією й спробами насильством порушити права Української Народньої Республіки.

Всі заходи в сьому напрямку затверджені однодушно Центральною Радою й усіма членами Генерального Секретаріату та зовсім не мають характеру національної боротьби або недовіря, бо простують до забезпечення волі й добра всього населення України.

Генер. Секретар великоруських справ Д. Одінец.
(Р. Г.).

Українізація армії.

На фронті українізація частин йде швидко й справно. Останніми днями українізували ся: 10 і 17 піх. дивізії 10 і 26 армейські корпуси. З Гжатська виїхала в Київ кінна бригада—колишні гусарські й уланські полки, які зараз називають ся „кінними козацькими полками“.

Головні частини українського 21-го

корпусу задержали большевики біля Річчи, але українські 1. і 12. армії представили большевикам ультимативно домагання пропустити 21. корпус, грозячи в випадку відмови—послати військо для підмоги 21-му корпусові.
(Р. Г.).

Арест мінської україн. Ради.

7. грудня большевики розігнали в Мінську українську Раду. Арештовано 30 членів Ради. Решта виїхала в Київ або в українські військові частини.

В Мінську відбуваєт ся зараз з'їзд Білорусів. На йому обговорювано справу арешту Укр. Ради. З'їзд виступив з протестом проти вчинків большевиків та з домаганням увільнення арештованих.
(Р. Г.).

Заява Українців-слухачів Військової Академії.

До військового генерального секретарства надійшла така телеграма від Українців-слухачів Військової Академії Генерального Штабу:

„Офіцери-Українці, слухачі старшого і молодшого курсу Академії Генерального Штабу, в числі 20 душ, готові і щасливі будуть віддати і прикласти всі свої сили та досвід до роботи на Україні.
Голова капітан Якименко.
(„Нова Рада“, ч. 197).

Уступлення Петлюри з військового секретаріату.

Серед українського правительства зайшли важні зміни. На місце міністра війни Петлюри, який організував армію України, вступив адвокат Порш, а дальші зміни вказують на можливість зменшення гострих протиривств, які доі були між Україною й осередніми державами тай між Україною і Петроградом.
„Діло“.

Статут українського війська.

В військовоу генеральному секретарстві розробляєт ся проект статуту українського війська. По цьому проекту всілякі чини в українському війську мають бути скасовані, а замість того будуть тільки відповідні посади. („Нова Рада“).

Вказівка Укр. Ц. Ради для делегатів.

З Берліну доносять після часопису „Форвертс“: зі Львова сповіщає одна особа, що вернула ся з Києва і має зносити з Радою Українські делегати для переведення миру дістали вказівку згодити ся на утворення незалежної Польщі в межах етнографічних областей (там, де мешкають Поляки). Холщчина, Підляше і Волинь мають припасти Україні. Як що Галичину було-б відділено від державного звязку з Австро-Угорщиною, то до Польщі мають припасти тільки велике князівство Краківське, Освенці (Авшів) і Загор, а королівство Галичина і Володимирія (від Володимира Вел. звана по нім. Льодомерія) має бути прилучена до України.
(„Frank. Zeit.“ ч. 15).

Роля України на Установчих Зборах.

Корреспондент „Пті Парізен“ телеграфує: Я знаю з певного джерела, що Троцький висказав ся при вїзді до Берестя-Литовського про Україну зі спокоем: соціалреволюціонери, члени Установчих Зборів, поєднали ся з лівими російськими соціалреволюціонерами, які творять союз з большевиками. Основи цього поєднання є: призначення федеративної республіки в Росії і призначення влади Советів з боку Уста-

